

ПРОБЛЕМИ ЗАКОННОСТІ

ПРИНЦИПИ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ В МЕЖДУНАРОДНОМУ ЧАСТНОМУ ПРАВІ

Степанюк А. А.

Стаття посвячена дослідженню сутності, функціональності і значення принципів правової політики в міжнародному частному праві, в'ясненню їх места среди других елементов этой системи.

Ключевые слова: правовая політика, принципи права, принципи правової політики в міжнародному частному праві.

PRINCIPLES OF LAW POLICY IN THE PRIVATE INTERNATIONAL LAW

Stepanyuk A. A.

The article is devoted to the investigation of essence, functionality and meaning of the principles of law policy in the private international law, ascertaining their place among the other elements of this system.

Key words: law policy, principles of law, principles of law policy in the private international law.

Надійшла до редакції 21.02.2013 р.

УДК 341.01

Ю. В. Щокін,
канд. юрид. наук, доцент
Національний університет
«Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
м. Харків

ОБ'ЄКТИВНІ ОЗНАКИ МІЖНАРОДНИХ МІЖУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Аналізуються основні ознаки міжнародних міжурядових організацій, які відрізняють їх від інших організаційно-правових форм міждержавного співробітництва. Дається авторське визначення поняття «міжнародна міжурядова організація».

Ключові слова: міжнародна міжурядова організація, статут міжнародної організації, міжнародна правосуб'єктність

Упродовж ХХ ст. міждержавні об'єднання мали різні найменування: адміністративні союзи, унії, міжнародні особистості, міжнародні юридичні особи й, власне, міжнародні організації. Останнє стало не просто підсумковим, воно закріпило в собі низку якостей, властивих одному з найбільш стій-

ких типів такого роду об'єднань. У сукупності вони дозволяють організації проводити самостійну зовнішню політику, автономно беручи участь у міжнародних правовідносинах.

Загальновизнана вторинність міжнародної правосуб'єктності міжнародних організацій указує на особливий

шлях їх створення, що значно відрізняється від утворення суверенних держав. Однак, якщо він пройдений, положення організації в міжнародному праві зрівнюється з державами й іншими суб'єктами. Дана обставина дозволила багатьом ученим заявити про міжнародну правосуб'єктність як про *об'єктивну* властивість, що є необхідною для будь-якого учасника міжнародних відносин, у тому числі й для міжнародних організацій. У вітчизняній науці на це вказували Д. І. Кулеба, Т. М. Нешатаєва, Є. Т. Усенко, О. О. Шibaєва та ін. Зокрема, Є. Т. Усенко писав: «Такою, що відбиває актуальну дійсність, вбачається точка зору, згідно з якою міжнародні організації, що відповідають певним ознакам, виробленим теорією й практикою міжнародно-правових відносин, мають об'єктивну міжнародну правосуб'єктність» [17, с. 17].

У сучасному загальному позитивному міжнародному праві ознаки міжнародної міжурядової організації (далі – ММУО) ще не закріплені. Поки немає універсального міжнародного договору, який би нормативно закріпив основні кваліфікуючі ознаки міжнародної організації. Установчі (статутні) документи нинішніх міжнародних організацій також обмина-

ють це питання. Держав-засновниць найменше турбує, чи буде відповідати створене ними об'єднання якійсь класифікації, що вигадали теоретики. Їх більше цікавлять взаємні права й обов'язки учасників цього об'єднання, конкретні політичні, економічні й інші вигоди від його створення. Тому встановити чи є створене міждержавне об'єднання міжнародною організацією можливо тільки після аналізу його статуту і подальшої діяльності. За основу такого аналізу береться сукупність найважливіших елементів поняття міжнародної організації, яке вироблене доктриною міжнародного права за останні більш ніж сто років.

Метою даної статті є уточнення ознак поняття «міжнародна міжурядова організація», що розробляється вітчизняною наукою міжнародного права.

Найважливішою ознакою будь-якої міжнародної міжурядової організації, яку більшість вітчизняних і закордонних дослідників ставить на перше місце, є наявність *договірної основи*. Як указувала О. О. Шibaєва, «ця ознака визначає юридичну природу міжнародної організації» [20, с. 18]. Саме вона дозволяє відрізнити міжнародні міжурядові від міжнародних неурядових організацій. Переважна біль-

шість сучасних міжнародних організацій здійснюють свою діяльність на основі особливого міжнародного договору, який може мати різні найменування: статут, конвенція, угода, хартія й ін. Найпоширенішим найменуванням є «статут» (Статут ООН, Статут ЮНЕСКО, Статут Ради Європи та ін.).

Договори про заснування міжнародних організацій укладаються відповідно до положень Віденської конвенції про право міжнародних договорів 1969 р. В її ст. 5 зазначається: «Дана Конвенція застосовується до будь-якого договору, що є установчим актом міжнародної організації, і до будь-якого договору, прийнятого в рамках міжнародної організації, без шкоди для відповідних правил даної організації» [6].

Разом із тим у міжнародній практиці одержало поширення заснування міжнародних організацій резолюціями головних органів інших міжнародних організацій. Як правило, створювані подібним чином організації виконують деякі допоміжні функції стосовно досягнення цілей тих організацій, якими вони були створені. При цьому вони досить автономні від «материнських» організацій, що виражається в значній свободі вибору засобів і методів досягнення цих цілей.

Як приклади можна навести Конференцію ООН з торгівлі

й розвитку (ЮНКТАД), засновану в 1964 р. Генеральною Асамблеєю ООН резолюцією 1995 (XIX) [13], і Організацію Об'єднаних Націй із промислового розвитку (ЮНІДО), засновану в 1966 р. Генеральною Асамблеєю ООН резолюцією 2152 (XXI) [14].

Правовою підставою для заснування ЮНКТАД і ЮНІДО виступила ст. 22 Статуту ООН, в якій наголошується: «Генеральна Асамблея уповноважується засновувати такі допоміжні органи, які вона буде вважати необхідними для здійснення своїх функцій» [18]. Зазначимо, що ця стаття не наділяє Генеральну Асамблею правом на заснування міжнародних організацій. ГА вповноважена на створення тільки «допоміжних органів».

Якщо буквально додержуватися тексту розд. I резолюції 1995 (XIX) від 30.12.1964 р., то в ньому вказується, що Генеральна Асамблея «засновує Конференцію Організацію Об'єднаних Націй з торгівлі й розвитку як *орган Генеральної Асамблеї*» (курсив наш. – Ю. Щ.). При цьому наступні положення даної резолюції наділяють цей «орган» такими якостями, що дозволяють фахівцям, які досліджували правову природу ЮНКТАД, розглядати його як ММУО. Зокрема, Г. М. Велья-

мінов стосовно ЮНКТАД зазначає таке: «Хоча в резолюції 1995 (XIX) Генеральної Асамблеї ООН прямо не вказується, що ЮНКТАД, засновувана як орган Генеральної Асамблеї, являє собою міжнародну організацію, на наш погляд, є вагомими підстави розглядати ЮНКТАД як *de facto* автономну міжнародну організацію в рамках ООН. ... Те, що ЮНКТАД є одночасно органом Генеральної Асамблеї ООН, яка сама являє собою орган Організації Об'єднаних Націй, і те, що ЮНКТАД підзвітна Генеральній Асамблеї, не може в принципі бути перешкодою для визнання ЮНКТАД *de facto* автономною організацією ООН» [4, с. 52-53].

У цьому сенсі досить примітне формулювання резолюції 2152 (XXI) від 17.11.1966 р. про створення ЮНІДО: «Організація Об'єднаних Націй із промислового розвитку засновується як *орган Генеральної Асамблеї і буде функціонувати як автономна організація в рамках ООН*» (курсив наш. – Ю. Щ.).

Безумовно, і в першому, і в другому випадках Генеральна Асамблея вийшла за межі своїх повноважень. Вона не мала ясно й недвозначно вираженого права на заснування міжнародних організацій. Але це не призвело до визнання цих об'єднань неправомірними і до відмови держав співробітничати з ними.

Навпаки, держави – члени ООН, ухваливши дані резолюції, тим самим погодилися з подібним розширенням компетенції і санкціонували створення таких організацій, а своєю подальшою участю в їх діяльності й співробітництвом з ними – закріпили застосування головними органами ООН доктрини компетенції, «що припускається».

Схожа ситуація склалася й стосовно заснування Міжнародних трибуналів для Югославії і Руанди. Міжнародний трибунал щодо колишньої Югославії був створений у 1993 р. на підставі резолюції Ради Безпеки ООН 827 (1993) [15], Міжнародний трибунал для Руанди – в 1994 р. на підставі резолюції Ради Безпеки ООН 955 (1994) [16].

За Статутом ООН Рада Безпеки не мала чітко вираженого права на створення подібних органів. Обґрунтування правомірності власного існування Апеляційної палати Міжнародного трибуналу щодо Югославії виявляється занадто натягнутим. Розглядаючи в 1995 р. заперечення Душко Тадича про незаконне створення трибуналу, Апеляційна палата вказала, що Рада Безпеки має таку компетенцію на підставі положень розд. VII Статуту ООН і, насамперед, статей 41 і 42. Формулювання ст. 41, що стосується заходів Ради Безпеки, не пов'язаних

з використанням збройних сил, містить слова: «Ці заходи можуть включати ...». Виходячи з них був зроблений висновок, що перелік заходів, що містяться в ст. 41, не є вичерпним [Про справу див.: 3, с. 285–288].

На думку багатьох провідних спеціалістів, у цьому випадку, як і стосовно створення ЮНКТАД і ЮНІДО, правомірність створення трибуналів була підтверджена подальшим ставленням до них з боку світового співтовариства. Наприклад, І. І. Лукашук писав: «Найбільш широким тлумаченням Радою своїх повноважень з'явилося, мабуть, заснування міжнародних трибуналів щодо колишньої Югославії й Руанди. Їх необхідність диктувалася інтересами захисту прав людини, попередженням масових злочинів проти людяності. Заснування трибуналів за допомогою договорів зажадало б багатьох років. Єдиною реальною можливістю виявилися рішення Ради Безпеки. Вони явно виходили за рамки її повноважень за Статутом. Проте члени ООН їх мовчазно визнали й тим самим легалізували дії Ради» [10]. Із цього випливає, що тими ж мовчазними діями членів ООН фактично було санкціоноване право Ради Безпеки на створення будь-яких міжнародних організацій.

Наведені вище приклади свідчать про широке розповсюдження практики заснування міжнародних організацій на підставі рішень інших міжнародних організацій і про її повне визнання з боку держав. Разом з тим, таке визнання повинне прямо обумовлюватися в установчих документах організацій.

З урахуванням даного аналізу виявляється можливим певною мірою уточнити перший істотний елемент поняття ММУО. Правильніше буде стверджувати, що ММУО створюються не просто на договірній, а на *узгоджувальній основі*, оскільки резолюції міжнародних організацій також є однією з форм узгодження інтересів учасників міжнародного спілкування.

Наступний елемент поняття ММУО стосується *членського складу міжнародних організацій*. Провідна роль у створенні міжнародних організацій належить державам. Вони укладають особливий міжнародний договір – статут організації або голосують за відповідну установчу резолюцію. Власне кажучи, саме тому даний вид міжнародних організацій називають «міждержавними» або «міжурядовими».

Разом із тим, якщо звернутися до юридичної літератури, цей елемент далеко не завжди зазнає хоч якогось аналізу. Роль

держав у створенні й діяльності міжнародних організацій вбачається настільки очевидною, що фахівці найчастіше взагалі не акцентують на ній увагу.

Будь-яка суверенна держава має право на заснування міжнародної організації і на одержання членства в ній. У той же час, сучасне міжнародне життя, міжнародні відносини, що ускладнюються, втягують у діяльність ММУО національно-визвольні рухи, державоподібні утворення, залежні країни й території, інші міжнародні міжурядові й навіть неурядові організації. У більшості випадків правове становище цих суб'єктів далеко не рівноцінно положенню держав. Як правило, вони одержують статус спостерігачів, що аж ніяк не відповідає членству в організації. Залежним країнам і територіям зазвичай надається статус асоційованих членів.

Крім цього, поширена участь одних міжнародних організацій у діяльності інших міжнародних організацій. Так, Європейський Союз є повноправним членом таких організацій, як Світова організація торгівлі (СОТ), Продовольча і сільськогосподарська Організація Об'єднаних Націй (ФАО). Європейський інвестиційний банк (ЄІБ) є членом Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР). Хоча такі приклади на сьогоднішній день не

численні, вони повністю відбивають довгострокову тенденцію, що намітилася у відносинах між самими міжнародними організаціями.

У сучасному міжнародному праві загальновизнане право міжнародних організацій укладати угоди з державами й іншими міжнародними організаціями. У Віденській конвенції про право договорів між державами й міжнародними організаціями або між міжнародними організаціями 1986 р. воно передбачене у ст. 1. «Міжнародні організації» нарівні з державами можуть брати участь у договорах міжнародні організації, що засновують інші. Усе залежить від того, чи дозволяють їм це їх власні правила.

Дану тенденцію, однак, не слід занадто перебільшувати. Суверенні держави були й залишаються основними засновниками й учасниками ММУО. Основними, але вже не єдиними.

Міжнародні організації, як правило, не створюються на якийсь певний строк. Вони покликані забезпечувати тривале (безстрокове) співробітництво держав і міжнародних організацій на постійній основі. Для здійснення такого тривалого співробітництва створюються безперервно діючі органи. Їх відносини можуть будуватися як по горизонталі, коли вони не під-

порядковуються один одному, а тільки доповнюють взаємну діяльність, так і по вертикалі. В останньому випадку присутні відносини супідрядності, ієрархії.

Отже, наступним істотним елементом поняття *ММУО* є *постійна* внутрішньоорганізаційна структура. У доктрині міжнародного права цей елемент іноді розбивають на складові. Наприклад, А. І. Дмитрієв і В. І. Муравйов виділяють як «невід'ємні інституційні елементи інституту міжнародних міждержавних організацій», крім договірної основи, також «постійний характер діяльності» й «внутрішньоорганізаційний механізм» [7, с. 446].

ММУО створюються для досягнення певних цілей. Цілі являють собою найбільш загальні наміри держав-засновниць, які вони бажають досягти за допомогою організації [11, с. 88]. Мета – це, без перебільшення, сенс існування організації. І. А. Ширер (I. A. Shearer) із цього приводу зазначав: «Дійсна природа і цілі сучасних міжнародних організацій не можуть бути зрозумілі доти, поки ми не усвідомлюємо, що вони являють собою один з видів сприяння, за допомогою якого держави зв'язані загальною метою поліпшення добробуту людства» [21, с. 546].

Як елемент поняття *ММУО* цілі мають правовий зміст. По-перше, вони багато в чому визначають правомірність створеного об'єднання. Із цього погляду, міжнародне право забороняє створення міжнародних організацій для здійснення міжнародних злочинів (розв'язання агресивних воєн, проведення політики геноциду, апартеїду тощо). По-друге, цілі значною мірою визначають внутрішню структуру організації, компетенцію її органів і посадових осіб. Саме цілями, як показує практична діяльність більшості існуючих *ММУО*, виправдовуються будь-які перевищення повноважень, передбачених статутом організації.

Найважливішою якістю сучасних *ММУО* є наявність *міжнародної правосуб'єктності*. У вітчизняній юридичній літературі з приводу присвоєння цієї якості міжнародним організаціям тривалий час велася напружена дискусія. Досить зазначити, що О. О. Шибаєва тільки під тиском критики ввела цей елемент у визначення поняття «міжнародної (міждержавної) організації» у другому виданні навчального посібника, підготовленого у співавторстві з М. Поточним [20, с. 21]. При цьому вона підкреслила, що «наприкінці ХХ сторіччя, як показує практика, усі або майже всі міждержавні орга-

нізації мають якість міжнародної правосуб'єктності, яка в силу цього заслуговує того, щоб бути включеною у цей час у визначення поняття міждержавних організацій у тому або іншому формулюванні» [20, с. 20].

Можна сперечатися з О. О. Шибаєвою про момент, з якого міжнародна правосуб'єктність стала розглядатися як елемент поняття ММУО (в українській доктрині це питання досліджував Д. І. Кулеба [9, с. 27–37]). Щодо ж ООН питання про її міжнародні права й обов'язки і, отже, про її міжнародну правосуб'єктність було порушено ще в 1948 р., тобто невдовзі після утворення цієї організації. Консультативний висновок Міжнародного Суду, що стосується міжнародної правосуб'єктності ООН, був ухвалений 11.04.1949 р., що навряд чи можна вважати «кінцем ХХ сторіччя». У будь-якому разі в теперішній час загальноновизнано, що міжнародна правосуб'єктність – це найважливіший і необхідний елемент поняття ММУО. У доповіді Робочої групи, що була затверджена Комісією міжнародного права ООН на своєму 2740 засіданні 02.08.2002 р., присвяченому відповідальності міжнародних організацій, вказується: «Слід припускати, що міжнародне право наділяє ці міжнародні організації

(маються на увазі міжнародні міжурядові організації. – Ю. Щ.) правосуб'єктністю, оскільки в протилежному випадку їх поведінка приписувалася б їх членам і не виникало б ніяких питань, що стосуються відповідальності організації за міжнародним правом» [8, с. 241].

Таким чином, основними елементами поняття ММУО є:

- 1) міжнародна узгоджувальна основа;
- 2) членство переважно суверенних держав, а також інших ММУО;
- 3) наявність певних цілей, що відповідають загальноновизнаним принципам сучасного міжнародного права;
- 4) постійна внутрішньоорганізаційна структура;
- 5) міжнародна правосуб'єктність.

Слід підкреслити, що перелічені ознаки відбивають лише найбільш сутнісні характеристики поняття ММУО. Поряд з ними в міжнародно-правовій доктрині для повного розкриття сутності міжурядових організацій нерідко додають інші елементи, наприклад: повага до суверенітету держав-членів [19, с. 25; 7, с. 447; 1, с. 258]; самостійні міжнародні права й обов'язки, які відрізняються від прав і обов'язків держав-членів [20, с. 19]; метод діяльності – обговорення, переговори

або прийняття рішень шляхом голосування або досягнення консенсусу; встановлення зв'язків і співробітництво з іншими об'єднаннями держав і міжнародними організаціями; членство трьох і більш держав [1, с. 258; 2, с. 35] та ін. В останньому випадку, на думку М. О. Баймуратова, «за наявності меншої кількості держав виникає їхній союз, але не міжнародна організація, яка створюється з метою колективного розв'язування певних завдань» [1, с. 258].

Вбачається, що більшість із цих додаткових елементів є або похідними від основних, або помилковими. Наприклад, такі властивості, як наявність у ММУО самостійних міжнародних прав і обов'язків, які відрізняються від прав і обов'язків держав-членів, і встановлення зв'язків і співробітництво з іншими об'єднаннями держав і міжнародними організаціями, входять у зміст поняття «міжнародна правосуб'єктність». Повага суверенітету держав-членів прямо впливає із цілей організації, якщо вони відповідають загальноновизнаним принципам сучасного міжнародного права. А «методи діяльності» (обговорення й переговори) і різні методи прийняття рішень (голосування, консенсус) свідчать про наявність і функціону-

вання постійної внутрішньоорганізаційної структури організації.

Що стосується мінімального членського складу ММУО, то наведена думка (3 члена) є помилковою. У загальному міжнародному праві немає норми, яка ставила б створення й подальше існування ММУО в залежність від кількості держав-засновників або держав – членів. Як зазначав Г. М. Вельямінов, «розповсюдженим є облік лише міжнародних організацій мінімум із трьома учасниками. Це пояснюється більше практичними, ніж теоретичними міркуваннями» [5, с. 89].

Усе залежить від того, чи властиві створюваній структурі вищевказані основні якості, чи ні. Г. І. Морозов, виділяючи як один з елементів ММУО наявність «контрагентів принаймні із трьох держав», проте не наполягав на його обов'язковості [12, с. 55]. Відзначаючи міжнародні організації, що складаються з двох учасників як явище «виняткове рідке», він так писав про двосторонній міжнародний договір як про статут міжнародної організації: «Якщо він передбачає створення постійної міжнародної організації з усіма властивими їй інститутами, немає підстав піддавати його якому-небудь сумніву у зв'язку з розглянутою проблемою» [12, с. 56]. Як приклади Г. І. Морозов

наводить радянсько-монгольські організації, що створювалися в 1930-х рр., і міжнародну Рейнську комісію, що проіснувала з 1871 р. по 1918 р. і складалася всього із двох держав – Німеччини і Нідерландів [12, с. 56]. Враховуючи тенденцію створення міжнародних організацій резолюціями інших міжнародних організацій, до сказаного додамо, що засновником і одночасно учасником створюваної в такий спосіб ММУО може бути всього лише один суб'єкт – інша ММУО.

Підсумовуючи викладене, можна запропонувати таке визначення поняття ММУО:

Міжнародна міжурядова організація – це об'єднання держав (інших міжнародних міжурядових організацій), створене на міжнародній узгоджувальній основі, що володіє певними цілями, які відповідають загальною визначеним принципам міжнародного права, має постійну внутрішньоорганізаційну структуру й володіє міжнародною правосуб'єктністю.

Список літератури: 1. Баймуратов М. А. Международное публичное право / М. А. Баймуратов. – Харьков : Одиссей, 2003. – 752 с. 2. Баймуратов М. А. Организация Объединённых Наций в условиях глобализации: вопросу модернизации и повышения эффективности деятельности : моногр. / М. А. Баймуратов, В. Б. Мелинишин, Ю. А. Волошин. – М. : Транслит, 2008. – 272 с. 3. Блищенко И. П. Прецеденты в международном публичном и частном праве / И. П. Блищенко, Ж. Дориа. – 2-е изд., доп. – М. : Изд-во МНИМП, 1999. – 472 с. 4. Вельяминов Г. М. Правовое урегулирование международной торговли / Г. М. Вельяминов. – М. : Междунар. отношения, 1972. – 240 с. 5. Вельяминов Г. М. Международная правосубъектность / Г. М. Вельяминов // Сов. ежегод. междунар. права, 1986. – М. : Наука, 1987. – С. 77–97. 6. Венская конвенция о праве международных договоров от 23 мая 1969 г. [Электрон. ресурс]. – Режим доступа : http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/law_treaties.shtml. 7. Дмитриев А. І. Міжнародне публічне право : навч. посіб. / А. І. Дмитриев, В. І. Муравйов ; відп. ред. Ю. С. Шемшученко, Л. В. Губерський. – К. : Юрінком Інтер, 2000. – 640 с. 8. Доклад Комиссии Международного права. 54 сессия (29 апреля – 7 июня и 22 июля – 16 августа 2002 года). ГА ООН. Официальные отчеты. 57 сессия. Дополнение № 10 (A/57/10). – ООН, Нью-Йорк, 2002. – 265 с. 9. Кулеба Д. І. Участь України в міжнародних організаціях. Правова теорія і практика : моногр. / Д. І. Кулеба ; за наук. ред. О. В. Задорожного ; Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Ін-т міжн. відносин. – К. : Вид. дім «Промені», 2007. – 304 с. 10. Лукашук И. И. Глобализация и международное сообщество / И. И. Лукашук // Право и политика. – 2000. – № 4. [Электрон. ресурс]. – Режим доступа : <http://zakon.rin.ru/cgi-bin/view.pl?midr=491&id=580>. 11. Моравецкий В. Функции международной организации / В. Моравецкий ; пер. с польск. – М. : Прогресс, 1976. – 384 с. 12. Морозов Г. И. Международные организации. Некоторые вопросы теории / Г. И. Морозов. – Изд. 2-е, доп. – М. : Мысль, 1974. – 332 с. 13. Резолюция Генеральной Ассамблеи ООН 1995 (XIX) от 30.12.1964 г. о создании Конференции Организации Объединённых Наций по торговле и развитию (ЮНКТАД) [Электрон. ресурс]. – Режим доступа : <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/211/17/IMG/NR021117.pdf?OpenElement>. 14. Резолюция Генеральной Ассамблеи ООН 2151 (XXI) от 17.11.1966 г. о создании ООН по промышленному развитию (ЮНИДО) [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/787/48/IMG/NR078748.pdf?OpenElement>. 15. Резолюция Совета Безопасности ООН 827 (1993) от 25.05.1993 г. об учреждении Международного трибунала для судебного преследо-

вания лиц, ответственных за серьезные нарушения международного гуманитарного права, совершенные на территории бывшей Югославии [Электрон. ресурс]. – Режим доступа : <http://www.un.org/russian/document/scresol/res1993/res827.htm>. 16. Резолюция Совета Безопасности ООН 955 (1994) от 08.11.1994 г. об учреждении Международного уголовного трибунала для судебного преследования лиц, ответственных за геноцид и другие серьезные нарушения международного гуманитарного права, совершенные на территории Руанды, и граждан Руанды, ответственных за геноцид и другие подобные нарушения, совершенные на территории соседних государств, в период с 1 января 1994 года по 31 декабря 1994 г. [Электрон. ресурс]. – Режим доступа : <http://www.un.org/russian/document/scresol/res1994/res955.htm>. 17. Усенко Е. Т. Очерки теории международного права / Е. Т. Усенко. – М. : Норма, 2008. – 240 с. 18. Устав Организации Объединённых Наций от 26.07.1945 г. [Электрон. ресурс]. – Режим доступа : <http://www.un.org/ru/documents/charter/> 19. Шиббаева Е. А. Право международных организаций: вопросы теории / Е. А. Шиббаева. – М. : Междунар. отношения, 1986. – 160 с. 20. Шиббаева Е. А. Правовые вопросы структуры и деятельности международных организаций : учеб. пособие / Е. А. Шиббаева, М. Поточный. – 2-е изд. – М. : Изд-во МГУ, 1988. – 192 с. 21. Shearer I. A. Starke's International Law / I. A. Shearer. – 11th ed. – Butterworth & Co (Publishers) Ltd 1994, London, UK. – 629 p.

ОБЪЕКТИВНЫЕ ПРИЗНАКИ МЕЖДУНАРОДНЫХ МЕЖПРАВИТЕЛЬСТВЕННЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ Щёкин Ю. В.

Анализируются основные признаки международных межправительственных организаций, которые отличают их от других организационно-правовых форм межгосударственного сотрудничества. Предложено авторское определение понятия «международная межправительственная организация».

Ключевые слова: международная межправительственная организация, устав международной организации, международная правосубъектность

OBJECTIVE FEATURES OF INTERNATIONAL INTERGOVERNMENTAL ORGANIZATIONS Shchokin Yu. V.

It has been carried out of analysis of international intergovernmental organizations' main features, which distinguish them from other legal forms of interstate cooperation. The author's definition of «international intergovernmental organization» is proposed.

Key words: international intergovernmental organization, international organization statute, international legal personality.

Надійшла до редакції 21.02.2013 р.